

19-08-2025

EMN-2025-00692

1795411

Josefina Hindenburg Kraus-
sing

Danske Regioners høringssvar vedr. Lov om ændring af lov om social pension og forskellige love (ophør af udbetaling af forsørgelsesydelse til retspsykiatriske patienter)

Danske Regioner vil indledningsvist kvittere for muligheden for at afgive høringssvar vedr. Lov om ændring af lov om social pension og forskellige love (ophør af udbetaling af forsørgelsesydelse til retspsykiatriske patienter). Danske Regioners høringssvar er opdelt i indledende bemærkninger samt uddybende afsnit.

Indledende bemærkninger

Danske Regioner vil indledningsvist bemærke, at det påtænkte ophør af udbetaling af forsørgelsesydelse til retspsykiatriske patienter retter sig mod en udsat målgruppe: patienter med alvorlig psykisk sygdom og retspsykiatriske domme. Det er samtidig vurderingen, at lovforslaget næppe vil være befordrende for flere af ambitionerne med 10-årsplanen for psykiatri og mental sundhed om bl.a. afstigmatisering af psykisk sygdom, fagligt løft af kvaliteten i behandlingspsykiatrien og øget indsats for de sværest syge. Danske Regioner ser i den forbindelse en række konkrete udfordringer i udkast til lovforslag, herunder:

- At lovforslaget kan få konsekvenser for behandlingseffekten og den forebyggende indsats over for målgruppen, herunder kriminalitetsforebyggende tiltag.
- Målgruppen for lovforslaget omfatter patienter med dom til behandling, og som er en udsat målgruppe. Lovforslaget kan forstærke målgruppens udsatte position og risikerer dermed også at forværre sygdomstilstanden.
- At de foreslåede ændringer vil stille målgruppen for lovforslaget økonomisk ringere end indsatte i Kriminalforsorgen.
- At regionerne pålægges øget formaliseret administration ift. indhentning af information om sociale ydelser i indkomstregister samt konsekvent underretning af bopælskommunen om tidspunkt for indlæggelse samt inden udskrivning.

Danske Regioner vurderer, at det i forhold til målgruppen for lovforslaget er vigtigt med en særlig opmærksomhed på forebyggelse og rehabilitering.

Lovforslagets målgruppe

Udkastet til lovforslag omfatter "*..... nuværende og kommende patienter, som har modtaget en behandlings- eller anbringelsesdom og som indlægges i retspsykiatrien*", altså både behandlings- og anbringelsesdømte.

Danske Regioner ser en række problemer i, at patienter med behandlingsdom med lovforslaget mister deres forsørgelsesydelser. Det anføres i udkastet (pkt. 3.1.1.2) som en præmis, at målgruppen ofte er indlagt i flere år ad gangen. Patienter med dom til behandling kan både være indlagt i den almene regionale psykiatri og i retspsykiatrien. Længden af indlæggelsen er varierende og mange patienter med dom til behandling vil være indlagt i korte(re) perioder, og derudover modtage ambulant behandling. Patientgruppen vil derfor ofte have behov for at opretholde egen bolig og desuden kunne betale andre faste udgifter.

Konsekvenser for behandlingsindsatsen

Retspsykiatriske patienter har i dag mulighed for at håndtere daglige indkøb og afdrage gæld, herunder sagsomkostninger. Med lovforslaget vil patientgruppen opleve en forringet økonomisk situation, hvilket formodentlig vil kunne påvirke behandlingen og den kriminalitetsforebyggende effekt af behandlingsdommen. Det kan i sig selv være belastende at blive indlagt, og det kan være en yderligere belastning for patienten samtidigt, at miste indkomst i forbindelse med indlæggelse.

Lovforslaget kan samtidig have den effekt, at behandlingsdømte får en tilskyndelse til at undgå nødvendige indlæggelser. Det gælder fx for patienter med dom til behandling, hvor udskrivelse er mulig, og hvor truslen om betydelig mindre økonomi kan skabe modstand mod indlæggelse, især når den er frivillig og relateret til rehabilitering, misbrugsbehandling eller udslusning. Det kan også have betydning i udskrivelsesforløb efter længerevarende indlæggelse, der ofte indebærer orlovsperioder, hvor patienten formelt er indlagt. Orlovsperioderne er vigtige for at sikre, at overgangen mellem indlæggelse og egen tilværelse ikke medfører hverken recidiv af kriminalitet, misbrug eller genindlæggelse. Der kan desuden være en bekymring for, at patienter vil undlade at informere behandleren om deres psykiske tilstand for at undgå indlæggelse i henhold til dommen, og at patienter ikke selv vil anmode om indlæggelse ved behov, fordi de i så fald vil miste deres forsørgelse.

Danske Regioner skal desuden henlede opmærksomheden på, at lovændringen kan medføre en øget belastning af de pårørende, da pårørende i nogle situationer vil føle sig forpligtet til yde økonomisk hjælp til den indlagte.

Endelig er det værd at bemærke, at der i retspsykiatrien og den almene psykiatri løbende arbejdes for et tillidsfuldt forhold i behandlingsindsatsen. Det kan være problematisk for patient-behandler relationen og dermed behandlingsindsatsen, hvis retspsykiatrien og den almene psykiatri fremadrettet skal have adgang til målgruppens indkomstoplysninger, formelt underrette kommunen om tidspunkt for indlæggelse og udskrivelse mhp. fratagelse af ydelser samt oplyse patienter om, at de fratages sociale ydelser.

Danske Regioner foreslår, at det overvejes at der med lovforslaget indføres en fridningsperiode på 6 måneder fra indlæggelsestidspunktet, hvor pension og ydelser ikke inddrages, med det formål at patienten, psykiatrien og pårørende bedst muligt kan indrette sig på en kommende ændring i patientens økonomi og tilrettelægge indsatsen herefter.

Målgruppe stilles ringere økonomisk end indsatte i Kriminalforsorgen

Regionerne oplever ikke at retspsykiatriske patienter generelt har uforholdsmæssigt høje rådighedsbeløb under indlæggelse. I tilfælde hvor patienterne vurderes at anvende deres økonomi u hensigtsmæssigt, kan det overvejes, om der skal ansøges om økonomisk værgemål.

For målgruppen, som er patienter med dom til behandling, er en vigtig del af den rehabiliterende og kriminalitetsforebyggende indsats at træne udgang, indkøb, buskørsel og lignende aktiviteter. Udgifter til rehabiliterende aktiviteter uden for sygehuset kommer oven i målgruppens udgifter til personlige fornødenheder. Denne lovændring vil derfor blandt andet medføre, at patienterne ikke har mulighed for at finansiere disse udgifter selv. Der er desuden risiko for, at et månedligt rådighedsbeløb på 1.725 kr. vil anspore nogle patienter til at overveje ulovlige alternativer for at opretholde deres økonomi. Dette kan modarbejde rehabiliteringen og skabe barrierer for at anbefale lempelse til behandlingsdom. Lovændringen kan således risikere at underminere den kriminalitetsforebyggende indsats.

De foreslåede ændringer vil desuden stille målgruppen for lovforslaget ringere end indsatte i Kriminalforsorgen, idet det foreslåede månedlige rådighedsbeløb på 1.725 kr. er mindre end det beløb, en indsat kan tjene ved arbejde i Kriminalforsorgen. Indsatte i Kriminalforsorgen har mulighed for at optjene 3.159 kr. månedligt ved 37 timers beskæftigelse.

Økonomiske og administrative konsekvenser for regionerne

Det skal bemærkes, at økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner ikke fremgår i høringsmaterialet. Det er Danske Regioners vurdering, at lovforslaget vil få økonomiske og administrative konsekvenser for regionerne.

Lovforslaget medfører nye faste administrative opgaver for regionerne, idet lovforslaget medfører, at regionerne skal underrette kommunen om tidspunkt for indlæggelse og udskrivelse på baggrund af oplysninger i indkomstregister og forvalte midler til patienternes personlige fornødenheder. Det kan umiddelbart betyde, at der fragår tid fra sundhedspersonalet til behandling, og vil også medføre et øget ressourceforbrug til administration m.m. Regionerne bør kompenseres for de ekstra ressourcer, det vil kræve at varetage de opgaver.

Danske Regioner forudser desuden, at lovforslaget vil medføre øget administration i forbindelse med ophør og genopstart af forsørgelsesydelse for de behandlingsdømte, herunder ansøgninger og behandling af ansøgninger om enkeltydelser, tilretning af ægtefællers status v. pension og beregning af kontanthjælp, ændring af børnebidrag mv.

Ift. administration og konsekvenser foreslår Danske Regioner i øvrigt, at evt. ikrafttrædelse udskydes til 01.01.27, da evt. samarbejdsaftaler, ekstra ressourcer til indsatsen samt sammenlægning af regioner skal være implementeret inden.

Med venlig hilsen

Anders Kühnau
Formand, Danske Regioner

Mads Duedahl
Næstformand, Danske Regioner